



COL·LEGI OFICIAL DE PEDAGOGIA DE CATALUNYA

DEPARTAMENT DE JUSTÍCIA, DRETS I MEMÒRIA CONSULTA SOBRE “AVANTPROJECTE DE LLEI DE PREVENCIÓ, GESTIÓ I RESOLUCIÓ DE CONFLICTES” Aportacions del Col·legi Oficial de Pedagogia de Catalunya¹

Des del Col·legi Oficial de Pedagogia de Catalunya (COPEC) volem aportar la nostra experiència i coneixement del àmbit de la Mediació a l'AVANTPROJECTE DE LLEI DE PREVENCIÓ, GESTIÓ I RESOLUCIÓ DE CONFLICTES

Prenem com a referència les preguntes que s'han posat en el Portal Participa, per orientar les aportacions.

1.- Té la ciutadania el coneixement suficient per optar pels mètodes ADR en la resolució dels seus conflictes enlloc d'acudir als tribunals de justícia?

Per determinar el coneixement general que té la ciutadania, dels possibles mètodes ADR, caldria primer de tot relacionar els conceptes que s'utilitzen i definir-los, per exemple.

1. mediació
2. conciliació
3. professional neutral
4. negociació assistida
5. dret col·laboratiu
6. justícia restaurativa
7. arbitratge

A nivell de percepció, el procés de mediació en tots els seus àmbits, avui per avui, s'utilitza en un grau superior per intentar que els conflictes no és judicialitzin en excés. Tanmateix caldria fer una anàlisi amb eines per recollir el grau de coneixement i ús que en fa la ciutadania, per disposar de dades objectives

En relació al concepte ADR (acrònim anglès), pensem que caldria cercar-ne la seva traducció al català, per a què fos més entenedor. Si diem que mediació no és prou coneguda, encara ho és menys (fora de l'àmbit professional) el concepte ADR.

D'altra banda “**La Gestió Alternativa de Conflictes (GAC)**” seria la traducció i la proposta de substitució del terme ADR a Catalunya. Tanmateix el mot “**alternativa**” significa una alternativa a la

via judicial (i policial). Esdevé un enfoc massa jurista, caldria buscar una fórmula més entenedora per a la ciutadania en general, com per exemple, canviant ALTERNATIVA per COL·LABORATIVA.

En aquest sentit proposem canviar en nom ADR (acrònim anglès) per **GCC: “Gestió Col·laborativa de Conflictes”**

Des del GRM, volem posar en valor el concepte “**Mediació**” perquè tant el terme com el seu significat, és coneguda per la majoria dels ciutadans i ciutadanes. Considerem que no hem de deixar perdre aquest concepte. Pensem que en tot cas el que caldria promoure és com la ciutadania accedeix a la “**Mediació**”.

Així mateix volem posar l'èmfasi en què la MEDIACIÓ no és només un mètode. Té cos de coneixement, pràctica professional, està en l'imaginari social i te trajectòria suficient per a què es mantingui com concepte en una nova Llei. La MEDIACIÓ està més relacionada amb la C **Cultura de la Pau** que no pas al mètode. Apostem per recuperar la paraula per entendre's, tot validant la coneguda frase “parlant la gent s'entén”, tan vàlida a Catalunya i valorada per la majoria de la gent.

En tot cas, hauríem de parlar de **Llei de Mediació i Gestió Col·laborativa de Conflictes**.

2.- Quines actuacions caldrien per sensibilitzar, i reforçar o guanyar la confiança de la societat en la utilització d'aquests mètodes?

No hi ha dubte que hi ha una manca d'informació “popular” de com accedir a la mediació i altres mètodes GCC¹, qualsevol professional de l'àmbit social, de la salut, educatiu, seguretat, ha de conèixer els recursos existents al territori on desenvolupen les seves funcions per tal de poder informar i orientar a les persones que plantegen un conflicte, en la possibilitat de la mediació o les diferents opcions de la GCC...

La decisió del tipus d'opció GCC, sempre ha de ser decisió de les parts, en un procés voluntari de participació per evitar les actuacions judicials, que normalment són costoses i es demoren en el temps.

Per últim, la proximitat dels serveis. En aquets sentit, tot l'enunciat i redactat d'aquest text s'oblida de l'existència de la mediació ciutadana i altres GCC que porten a terme els Serveis de Mediació als Ajuntaments i Consells Comarcals que en disposen.

En els Ajuntaments i Consells Comarcals on hi ha un servei de mediació, ja hi ha cultura de mediació a nivell polític, tècnic. I la ciutadania cada vegada la va coneixent més, fonamentalment per aquesta cultura existent a l'organització, la ciutat i a més del boca - orella.

¹ GCC: “Gestió Col·laborativa de Conflictes”, segons la nostra proposta en el punt 1.

És un tema social, que necessita temps. Tots els paràmetres de la Generalitat i del Departament de Justícia pateixen d'un enfoc jurista, només centrat en el sistema judicial i veient alternatives al mateix per estalviar costos i temps.

3.- En la relació dels ADR següents: la mediació, la conciliació, el professional neutral, la negociació assistida, el dret col·laboratiu, la justícia restaurativa i l'arbitratge; que figuren en aquesta iniciativa, quins mètodes ADR destacaríeu o quins trobeu a faltar?

Depèn del caire de conflicte pot ser recomanable un tipus o un altre de intervenció. De totes formes la mediació en tots els seus àmbits hauria de ser un primer pas d'acció, acompanyat d'altres paràmetres vinculats a la solució (depèn com es desenvolupa el conflicte i si el seu origen està molt enrarit). També s'ha d'apostar per cercles i justícia restaurativa, ja que ajuden a restablir les relacions i a agafar consciència a cada part del seu paper, sense criminalitzar i sempre buscant la millor solució,

S'hauria de parlar de mediació restaurativa, i no només de justícia restaurativa. La mediació restaurativa porta anys en el món; i a Catalunya, la mediació dins l'àmbit penal va ser la precursora de la mediació al país.

4.- Quins trets o característiques bàsiques s'ha de dotar al marc regulador dels ADR per tal que porti seguretat jurídica i garanties als seus usuaris? El legislador ha d'optar per una regulació flexible o per una regulació exhaustiva?

Atenent a la diversitat i a la realitat canviant dels conflictes, sempre és bo disposar d'una regulació flexible, que ajudarà a emmarcar el nombre màxim de situacions i a dotar a la gestió dels conflictes un marge de maniobra ampli.

De totes formes no podem obviar la necessitat de garantir una seguretat jurídica dels professionals que intervenen en la solució de les situacions conflictives; és per això que s'hauria de buscar un equilibri entre seguretat jurídica i flexibilitat, per tal de dotar al procés de garanties i al mateix temps del dinamisme necessari.

Legislar sobre la mediació i GCC hauria de fer-se quan és dins l'àmbit judicial. La resta, donar el marc. Enlloc de legislar pensant en una taronja on contingui totes les possibilitats, s'hauria de legislar com un arbre, amb un tronc que permeti que les branques puguin desenvolupar-se.

5.- Com es podria apropar els ADR als operadors jurídics i quin rol han d'assumir? Cal fer servir meres actuacions de foment o adoptar mesures concretes de caràcter jurídic, dintre de l'àmbit competencial de la Generalitat de Catalunya?

Si partim de la base que seria bo que fos un procés voluntari de les parts, caldria que el rol del sector judicial fos de recolzament i validació dels acords assolits. Per tant podem tenir un valor de validació i podria ser un garant legislatiu dels mateixos.

Dins de l'àmbit competencial de la Generalitat de Catalunya, s'hauria de mantenir l'obligatorietat de la mediació i en el cas de no acord proposar altres opcions de la GCC, abans d'anar a judici.

La mediació i la GCC hauria de deslligar-se del Departament de Justícia i dependre del Presidència de la Generalitat, per cercar la transversalitat interdepartamental, visualitzant així com a valor de convivència i cultura de la pau. Com a valor de la societat catalana.

6.- Quines polítiques públiques enfront els ADR es poden plantejar?

No hi ha dubte que, una vegada conscienciada la classe política de les avantatges de l'ús d'aquests opcions, en quant a estalvi de temps i de diners; s'hauria de fer campanya entre els serveis pertinents i el organismes, així com entre els professionals involucrats per tal de difondre i utilitzar els diferents GCC.

Cal potencial l'ús des de la base (organitzacions locals) fins a tots els nivells (jutjats...). S'haurien de realitzar polítiques que portin a consolidació progressiva de la cultura del diàleg i a la utilització de la mediació i d'altres GCC per millorar la comunicació i trobar d'una forma eficient les possibles solucions als problemes que es presenten en diferents escales i estaments socials.

La cultura de la mediació i la GCC ha d'anar de baix a dalt, de proximitat a institució. A prop de la gent a peu, coneixent les persones mediadores que hi ha al barri, a la ciutat. Els Ajuntaments són els primers que han de propiciar la mediació i la GCC. Així s'evita que arribin els conflictes als jutjats. Per tant, les polítiques públiques han de fomentar les realitats reeixides a Catalunya, basades en la proximitat i el coneixement de les realitats convivencials al barri i a les ciutats, i gestionant de forma col·laborativa els conflictes complexos que apareixen.

Aquesta llei ja neix esbiaixada, esbiaixada, parcial, sense coneixement de la informació de la realitat de la mediació i la GCC a Catalunya. No es fonamenta en dades. Abans de fer-la, s'hauria de treballar amb tots els àmbits i operadors de la mediació i la GCC a Catalunya (no només el jurídic) per conèixer la seva realitat.

7.- Quin ha de ser el paper de l'Administració Pública enfront els ADR? Com es pot articular la col·laboració entre administracions?

Primer cal conèixer la realitat de la mediació i la GCC a Catalunya, tenint en compte les diferents administracions, especialment la local.

L'Administració Pública ha de ser el motor per l'aplicació dels GCC, així ha de jugar un paper important de conscienciació pel seu ús de forma habitual i no en casos excepcionals.

La col·laboració entre administracions s'hauria d' enfocar des d'una visió de treball en xarxa dels diferents professionals vinculats als serveis diferenciats.

*Grup de Recerca de Mediació
Col·legi Oficial de Pedagogia de Catalunya
Sitges, 20 de setembre de 2023*

ⁱ Document elaborat pel Grup de Recerca de Mediació, coordinat per Joan Gamero Gómez, amb la participació de:

- *Joan Gamero*
- *Josep Armengol.*
- *Ramon Moix*
- *Maria Cortés*
- *Dolors Dorc*
- *Rosario López*

*Amb la col·laboració de Rosa Rodríguez, Secretària de la Junta de Govern
Validat per la Junta de Govern el 20/01/2023*